

TILINPÄÄTÖS 2021

SISÄLLYS

Toimintakertomus	3
Tuotto- ja kululaskelma	8
Tase	9
Rahoituslaskelma	11
Tilinpäätöksen liitteet	12
1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus	12
2. Rahaston varojen käyttösuunnitelman tai rahastolle vahvistetun talousarvion toteutuma.....	13
3. Henkilöstökulujen erittely	14
4. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset	15
5. Käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot	16
6. Rahoitustuotot ja -kulut.....	17
7. Rahastosta annetut lainat.....	17
8. Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset	18
9. Taseen rahoituserät ja velat	41
10. Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut.....	44
11. Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat.....	48
12. Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	48
13. Velan muutokset.....	48
14. Velan maturiteettijakauma ja duraatio	48
15. Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot: Riskienhallinta	49
Allekirjoitukset	51

TOIMINTAKERTOMUS 1.1.–31.12.2021

1. Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus toimintaan

Valtion Eläkerahaston (VER) merkitys valtion eläkejärjestelmän menojen tasaamisessa on edelleen kasvanut. Valtion eläkejärjestelmän eläkemenot olivat vuonna 2021 runsaat 4,8 miljardia euroa. VER siirtää valtion talousarvioon 40 prosenttia näistä menoista ja täten VERin suorittama budjettisiirto oli noin 1,9 miljardia euroa vuonna 2021.

Rahastosta siirretään valtion talousarvioon vuosittain selvästi enemmän kuin VERiin kertyy maksutuloja. Tämä budjettisiirron enemmyys maksutuloihin nähden lisääntyy tulevaisuudessa entisestään, mikä hidastaa rahaston kasvua. Valtiovarainministeriö on laittanut vireille VER-lain tarkistamisen vuoden 2019 VER-lainsäädännön tarkistamistyöryhmän esitysten pohjalta.

Valtion eläkerahaston varojen tuotto oli vuodelta 2021 erinomainen. Korkotaso pysyi edelleen historiallisen matalalla tasolla ja talouskasvu voimistui vuoden aikana. Kaikki pääomaisuusluokat tuottivat positiivisen tuoton. Erityisesti epälikvidit sijoitukset ja osakesijoitukset toivat erinomaiset tuotot. Korkotaso oli lievästi nousussa talouden elpyessä ja osakemarkkinat kehittyivät tasaisen myönteisesti koko vuoden ajan huolimatta ajoittaisista notkahduksista.

VER on olemassa eläkemenojen maksuihin varautumiseksi. VER-lain mukainen rahastointiastetavoite eli rahaston varojen suhde eläkevastuvelkaan saavutettiin hyvien tuottojen ansiosta vuoden lopussa. Vuoden lopun rahastointiaste oli 25,42 prosenttia. Valtion eläkevastuun määrä lasketaan vuosittain perustuen 31.12. tilanteeseen.

Koronaviruksen leviämistä ei saatu kansainvälisesti kuriin huolimatta uusista käyttöön otetuista rokotteista. Koronavirus ja sen uudet mutaatiot häiritsivät yhteiskunnan paluuta kohti normaalia. Valtioiden ja keskuspankkien taloutta tukevat toimet saivat kuitenkin aikaan suotuisan talous- ja sijoitusympäristön.

Talous toipui edellisen vuoden koronaviruksen aiheuttamasta kuopasta. Talouden ja kysynnän elpymisen toi esiin tarjontapuolen kapeikkoja, joiden seurauksena lisääntyneen kysynnän mukana esiintyi voimistuva kuluttajahintojen nousu. Vuoden jälkipuoliskolla inflaatio ja sen väliaikaisuus tai pysyvyys olivat keskeisenä talouskeskustelun arvioinnin kohteena. Rahapolitiikka ja odotukset sen asteittaisesta kiristymisestä nosti markkinoiden korkotasoa lievästi Euroopassa ja Yhdysvalloissa vuoden aikana.

Rokotteet koronavirusta vastaan olivat käytössä keväällä 2021. Vuoden loppuun mennessä monessa länsimaassa oli annettu jo kolmas rokoteannos. Kehittyvissä maissa rokotekattavuus on jäänyt kuitenkin erittäin alhaiseksi. Vuoden lopulla niin kutsuttu omikron-virusmutaatio aiheutti laajan virusaallon monessa maassa johtuen sen korkeasta tartuttavuudesta.

Vuoden aikana moni muu teema aiheutti ajoittaisia markkinoiden heilahteluja. Kiinan talouskasvu on trendinomaisesti heikentynyt ja vuoden aikana kiinteistösektori ja sen toimijoiden rahoitusongelmat nousivat pintaan. Osin tämän vuoksi kehittyvien markkinoiden tuotot jäivät odotuksia alhaisimmiksi. Venäjän ja Naton välillä oli vuoden lopulla jännittänyt Ukrainaan liittyvä geopoliittinen tilanne.

Keskustelu Suomen eläkejärjestelmästä jatkui vuoden aikana eri tavoin. Kansainvälinen asiantuntija antoi oman ulkopuolisen arvionsa eläkejärjestelmästä. Suomen eläkejärjestelmä sai hyvän yleisarvosanan, mutta siitä löytyy alueita, joita tulisi edelleen kehittää.

Valtion Eläkerahaston sijoitusten markkina-arvoinen tuotto vuodelta 2021 oli 14,6 prosenttia. Reaalituotoksi muodostui 10,8 prosenttia. Suurin huomio VERissä kiinnitetään kuitenkin pitempien aikavälien tuottoihin. Myös valtiovarainministeriössä seurataan erityisesti pitempää aikaväliä ja konkreettisena mittarina kymmenen vuoden rullaavaa tuottoa. Vuosien 2012–2021 keskimääräinen vuosituotto oli nimellisesti 7,1 ja reaalisesti 5,9 prosenttia.

Molemmat VERin suuret omaisuusluokat, likvidit korkosijoitukset ja noteeratut osakkeet, tuottivat vuonna 2021 positiivisen tuoton. Likvidien korkosijoitusten tuotto oli 0,7 ja noteerattujen osakesijoitusten 24,2 prosenttia.

VERin sijoitussalkku oli vuoden 2021 lopussa markkina-arvoltaan 23,6 miljardia euroa (21,0 miljardia vuonna 2020). Sijoituksista oli korkosijoituksia 37,9, osakesijoituksia 52,3 ja muita sijoituksia 10,9 prosenttia. Johdannaisten vaikutus oli 1,1 prosenttia.

Valtiovarainministeriön VERille asettaman pitkän aikavälin tuottotavoitteen mukaan rahaston tulee pitkällä aikavälillä tuottaa enemmän kuin valtionvelan kustannus. Kymmenen viime vuoden ajalta VERin tuotto on ollut keskimäärin 5,8 prosenttiyksikköä valtionvelan keskikustannusta korkeampi. Nykymuotoisen toiminnan aikana vuodesta 2001 VERin sijoitusten markkina-arvoinen tuotto on ollut yhteensä noin 10 miljardia euroa suurempi kuin vastaavan suuruisen valtionvelan keskikustannus samalta ajalta.

Valtiovarainministeriön asettaman toiminnallisen tulostavoitteen mukaan VERin sijoitustoiminnan tuoton tulee riskikorjattuna ylittää rahaston sijoitus suunnitelmassa määritellyn vertailuindeksin tuotto. Vuonna 2021 VERin koko salkun riskikorjattua tuottoa kuvaava niin sanottu Sharpen luku oli 3,07 (vertailuindeksi 2,38).

Eläkemaksuja ja niihin rinnastettavia tuloja kertyi tilikaudella yhteensä 1 549,9 (1 508,7) miljoonaa euroa. Kun tästä vähennetään siirto valtion talousarvioon 1 941,0 (1 931,5) miljoonaa euroa, VERin nettomaksutuloiksi jäi -391,1 (-422,8) miljoonaa euroa. Lisäksi VER maksoi Kevalle valtion eläkejärjestelmän toimeenpanosta niin sanottua hoitokulua 15,5 (15,9) miljoonaa euroa.

VERin toiminnan kulut vuonna 2021 olivat 7,4 (7,4) miljoonaa euroa eli 0,03 prosenttia suhteutettuna keskimääräiseen pääomaan vuoden aikana. VERissä työskenteli vuoden aikana keskimäärin 27 henkilöä. VER panostaa henkilökunnan ammattitaitoon ja tarjoaa hyvät mahdollisuudet sen kehittämiseen, mikä on tärkeää niin hyvien sijoitustuottojen tavoittelun kuin riskienhallinnan näkökulmasta.

Valtion Eläkerahastosta annetun lain (2006/1297) mukaan valtion eläkejärjestelmän rahastointitavoite on 25 prosenttia. Valtion Eläkerahastoa koskevan lainsäädännön tarkistamista arvioinut valtiovarainministeriön työryhmä esitti 31.12.2019 valmistuneessa muistiossa (2019:68) VERistä valtion talousarvioon tehtävän siirron kasvattamista sekä talousarviosiirtoa koskevat säännökset sen jälkeiselle ajalle, kun laissa säädetty 25 prosentin rahastointiaste on täyttynyt. Valtiovarainministeriö on edistänyt lainsäädäntöhanketta vuoden 2021 aikana ja hallituksen esitys on annettu eduskunnalle helmikuun alussa 2022.

Valtion Eläkerahaston pitkän aikavälin tavoitteenasettelu on täsmennetty rahaston vuonna 2016 hyväksytyssä strategiassa. Riittävää pitkän aikavälin tuottoa tavoitellessaan VER hyväksyy lyhyen aikavälin sijoitusriskin. Salkku pidetään kuitenkin laajasti hajautettuna ja markkinariskejä hallitaan myös aktiivisella toiminnalla niin käteisinstrumentteja kuin johdannaisia käyttäen. Valtion eläkerahaston hallitus päivittää pitkän aikavälin tavoitteenasettelua valmisteilla olevan VER-lain uudistamisen jälkeen.

VERin hallituksen hyväksymät sijoitustoiminnan vastuullisuusperiaatteet on päivitetty syksyllä 2021. Sijoituskohteiden ympäristöön, yhteiskuntavastuuseen ja hyvään hallintotapaan liittyvät ESG-kriteerit ovat olennainen osa VERin pitkän tähtäimen riskien ja mahdollisuuksien tarkastelua. Vastuullisen sijoittamisen periaatteet kattavat kaikki omaisuusluokat ja niiden soveltaminen vaihtelee omaisuusluokasta ja sijoitustavasta riippuen. Vastuullisuusperiaatteissa määritellään muun muassa toimialat, joihin VER ei sijoita, kuten myös toimialat, joilla on korostunut ESG-seurannan tarve. VER myös seuraa vuosittain, että sen sijoitussalkussa olevat yhtiöt noudattavat kansainvälisiä normeja. VER käyttää normiseulonassa ulkopuolista palveluntarjoajaa.

VER on ollut UN Principles for Responsible Investment (PRI) allekirjoittaja vuodesta 2011.

1.2 Valtion Eläkerahasto (VER) ja sen hallinto

Valtion Eläkerahasto on vuonna 1990 perustettu valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto. VERin avulla valtio varautuu tulevien eläkkeiden rahoitukseen ja pyrkii tasaamaan eri vuosien eläkemenoja. VER on luonteeltaan puskurirahasto. VERin varoja ei käytetä suoraan eläkkeiden maksamiseen, vaan kaikki valtion eläkejärjestelmän piiriin kuuluvat eläkkeet maksetaan valtion talousarvioon varatuista määrärahoista. Valtion eläkerahastosta siirretään vuosittain valtion talousarvioon 40 prosenttia valtion vuotuisesta eläkemenosta vastaava määrä.

VER on sijoitusorganisaatio, jonka tehtävä on hoitaa sille uskottua varallisuutta. VER on ulkoistanut tukitoimintojaan, kuten tuotto- ja riskilaskennan sekä sijoitustoiminnan kirjanpidon (OP Varainhoito Oy), talous- ja henkilöstöhallinnon tehtäviä (Palkeet) sekä tietohallinnon (Valtori). VERin arvopapereiden säilytys- ja selvityspalvelut tuottaa J.P. Morgan.

Vuodesta 2013 alkaen valtion työnantajien eläkemaksujen keräämiseen ja perintään liittyvät tehtävät on hoitanut laissa säädettyllä tavalla Keva. Keva tekee myös eläkemaksutulojen kirjanpidon, joka Palkeissa yhdistetään VERin muuhun kirjanpitoon. Kevan aktuaaritoimi laskee valtion eläkevastuun, joka esitetään VERin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

1.2.1 VALTIOVARAINMINISTERIÖN OHJAUS JA VALVONTA

Valtion eläkerahastosta annetun lain mukaan rahaston toiminnan yleinen ohjaus ja valvonta kuuluu valtiovarainministeriölle ja ministeriöllä on oikeus antaa rahaston hallinnon järjestämisestä, rahaston talouden hoitoa ja rahaston varojen sijoittamista koskevia yleisiä määräyksiä. Voimassa olevan määräyksen (3.3.2016) mukaan VERin sijoituksista korkosijoituksia tulee olla vähintään 35 prosenttia, osakesijoituksia enintään 55 prosenttia ja muita sijoituksia enintään 12 prosenttia salkun arvosta. Kiinteistö-sijoitukset tulee tehdä rahastosijoituksina tai vastaavina epäsuorina sijoituksina.

1.2.2 HALLITUS

Valtiovarainministeriö määrää VERille hallituksen, joka vastaa rahastosta. Hallituksen toimikausi on kolme vuotta. Vuonna 2021 helmikuun loppuun saakka hallituksen puheenjohtajana oli valtiotieteen tohtori Jukka Pekkarinen ja varapuheenjohtajana apulaisjohtaja Anu Sammal-lahti (Valtiokonttori). Muut jäsenet olivat filosofian kandidaatti Juha Kotajoki, johtaja Niko Simola (Ammattiliitto Pro ry), finanssineuvos Marja Paavonen (valtiovarainministeriö), rehtori, koulutuksen ja yhteisten palveluiden toimialueen päällikkö Anne Karjalainen (Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry) sekä toiminnanjohtaja Maria Löfgren (Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry). 1.3.2021 lähtien puheenjohtajana oli valtiotieteen tohtori Jukka Pekkarinen ja varapuheenjohtajana apulaisjohtaja Anu Sammallahhti (Valtiokonttori) ja muina jäseninä budjettineuvos Annika Klimentko (valtiovarainministeriö), finanssineuvos Markku Puumalainen (valtiovarainministeriö), toiminnanjohtaja Maria Löfgren

(Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry), johdon neuvonantajana Keijo Karhumaa (Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry) sekä talous- ja hallintojohtaja Jani Salenius (Ammattiliitto Pro ry). Hallituksen sihteerinä oli lakiasiainjohtaja Tiina Tarma. Hallitus kokoontui vuoden 2021 aikana yhdeksän kertaa.

1.2.3 SIOJITUSNEUVOTTELUKUNTA

VERin hallituksen nimittämän sijoitusneuvottelukunnan tehtävänä on arvioida VERin sijoitussuunnitelmaa ja toteutunutta sijoitustoimintaa sekä antaa niistä lausuntonsa VERin hallitukselle.

Sijoitusneuvottelukunta koostuu sijoitusalan ammattilaisista ja talouden asiantuntijoista. 30.9.2021 saakka sijoitusneuvottelukunnan puheenjohtajana oli toimitusjohtaja Jussi Laitinen ja varapuheenjohtajana senior advisor Erik Valtonen. Jäseninä olivat strategi Kirsi Martin, sijoitusjohtaja Ira van Gilse van der Pals sekä ekonomisti Roger Wessman. VERin hallitus asetti sijoitusneuvottelukunnan ajalle 1.10.2021 - 30.9.2024, jonka mukaisesti 1.10.2021 lähtien puheenjohtajana oli toimitusjohtaja Jussi Laitinen ja varapuheenjohtajana professori Matti Suominen. Jäseninä olivat strategi Kirsi Martin, professori Niku Määttänen, sijoitusjohtaja Ira van Gilse van der Pals sekä ekonomisti Roger Wessman.

1.2.4 TILINTARKASTAJAT

Valtiovarainministeriö asettaa vuosittain VERin tilintarkastajat, jotka vuonna 2021 olivat KHT Petri Kettunen ja HT, JHT Tuomas Koskiniemi, molemmat tilintarkastusyhteisö KPMG Oy:stä.

1.3 Sijoitustoiminta

Lain mukaan sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä sijoitusten hajauttamisesta. VERin hallituksen kesäkuussa 2016 hyväksymässä strategiassa täsmennetyt tavoitteet asettavat perustan sijoitustoiminnalle. Sijoitus-salkun perusallokaatio määritetään vuotuisessa sijoitussuunnitelmassa. Perusallokaation on tehtyjen mallinnusten mukaan täytettävä VERille asetetut tavoitteet pitkällä aikavälillä.

VERin sijoitussalkku oli vuoden 2021 lopussa markkina-arvoltaan 23,6 (21,0) miljardia euroa. Salkusta 37,9 (36,2) prosenttia koostui vuoden päättyessä korkosijoituksista, 49,5 (52,4) prosenttia osakesijoituksista ja 11,4 (10,9) prosenttia muista sijoituksista. Johdannaisten allokaatiovai-kutus salkussa oli 1,1 (0,4) prosenttia.

Sijoitussalkku käyvin arvoon tuotti vuoden 2021 aikana 14,6 (4,0) prosenttia. Tuotot on laskettu FIVAn ja TELAn sijoitusten raportointiryhmän suositusten mukaisesti pääomapainotettuna tuottona. Tuotosta on vähennetty sijoitustoiminnan kulut, jotka olivat 7,4 (7,4) miljoonaa euroa vuonna 2021. Suomen valtionvelan efektiivinen keskimääräinen kustannus oli kertomusvuonna 0,4 (0,7) prosenttia. Sijoitustoiminnan euromääräinen nettotuotto käyvin arvoon oli 3 043,8 (818,8) miljoonaa euroa.

VERin vuotuinen sijoitussuunnitelma ja suunnitelmassa esitetyt allokaatiopainot ovat sijoitustoiminnan merkittävin aktiivinen päätös. Allokaatiota on painotettu siten kuin on arvioitu niiden soveltuvan VERille suomalaisena ja euroalueen sijoittajana. Vuosittaiset muutokset allokaatiopainoissa liittyvät pitkän aikavälin strategisten linjausten ohella markkinatilanteen aktiiviseen huomiointiin.

VER seuraa sijoitussalkun kokonaistuottoa suhteessa riskiin (Sharpen luku) pitkän aikavälin tarkastelussa suhteessa vertailuindekseihin. Vuonna 2021 sijoitussalkun (pl. epälikvidit sijoitukset) Sharpen luku oli 2,30 (vertailuindeksi 2,06), volatiliiteetti 5,9 (vertailuindeksi 6,0) prosenttia ja beta 0,9. Viiden vuoden vertailussa VERin koko salkun Sharpen luku on ylittänyt sijoitussuunnitelmassa esitettyihin allokaatiopainoihin perustuvan vertailuindeksin Sharpen luvun 0,07 yksiköllä ja 10 vuoden vertailussa 0,07 yksiköllä. Annualisoitu ylituotto sijoitussuunnitelmassa esitettyihin allokaatiopainoihin verrattuna on ollut viiden vuoden tarkastelussa: 0,0 prosenttiyksikköä ja 10 vuoden tarkastelussa -0,1 prosenttiyksikköä. Viiden vuoden vertailussa VERin tuotto on ylittänyt valtionvelan efektiivisen korkokustannuksen 6,0 prosenttiyksiköllä ja 10 vuoden vertailussa 5,8 prosenttiyksiköllä. Vertailussa tulee huomioida, että laskentateknisten tekijöiden vaikutuksesta nämä luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia.

VERin sijoitusneuvottelukunta totesi lausunnossaan, että vuoden 2021 sijoitussuunnitelman päälinjauksia on noudatettu ja salkun toteutunut allokaatio on ollut lähellä perusallokaatiota ja riskiltään seurannut pääsääntöisesti vertailuindeksejään. Vuosi 2021 oli markkinoilla yleisemmin hyvä sijoitusvuosi riskiomaisuuserien suhteen, mutta huono korkosijoitusvuosi. Edellisvuoden ennätykselliset elvytystoimet finanssi- ja rahapolitiikan osalta johtivat vahvaan talouskasvuun lähes kaikkialla maailmassa. Yritysten tulokset vahvistuivat vuoden aikana ja osakemarkkinoilla yritysten arvostustasot nousivat hyvin korkealle. Toisaalta inflaatio kiihtyi, mikä huolestutti korkosijoittajia. Nousevat korko-odotukset johtivat korkosijoitusten heikompaan arvonkehitykseen. Loppuvuoden tunnelmaa synkensivät myös lisääntyneet poliittiset ristiriidat Ukrainassa, mikä voi johtaa varovaisempiin sijoituskäytöksiin vuodelle 2022.

Neuvottelukunnan mukaan VER saavutti vuonna 2021 erinomaisen sijoitustuloksen. Salkun kumulatiivinen tuotto sekä viideltä että kymmeneltä vuodelta ylittää edelleen selvästi valtion velan efektiivisen keskimääräisen korkokustannuksen.

1.3.1 KORKOSIJOITUKSET

1.3.1.1 LIKVIDIT KORKOSIJOITUKSET

Likvidien korkosijoitusten tuotto vuonna 2021 oli 0,7 (2,1) prosenttia ja sen riskikorjattu markkina-arvo vuoden lopussa 8,3 (7,1) miljardia euroa. Korkosalkun duraatio oli koko vuoden salkun neutraaliduraatiota alemmalla tasolla ja valtionlainasijoitukset alipainossa.

Vuoden 2021 tapahtumia hallitsi koronavirus, inflaation kiihtyminen sekä odotukset ja osin myös keskuspankkien toimenpiteet rahapolitiikan asteittaisesta kiristämisestä kohti normaalimpaa tasoa.

Yhdysvaltojen keskuspankki FED nosti vuoden aikana merkittävästi kasvu- ja inflaatioennusteitaan sekä paransi arviotaan työmarkkinoiden tulevasta kehityksestä. Tämän seurauksena keskuspankki aikaisti kolmannella kvartaalilla arviotaan ensimmäisestä koronnostosta vuodelle 2022, kun vielä alkuvuonna FED odotti, että korkoja nostetaan aikaisintaan vuoden 2023 jälkeen. Joulukuussa indikoitiin kolmea 25 korkopisteen koronnostoa vuodelle 2022. Lisäksi FED aloitti arvopaperiostojen pienentämisen marraskuussa ja ostojen suunnitellaan päättyvän ensimmäisellä vuosineljänneksellä 2022. Hyvä työllisyyskehitys, talouskasvu ja ennen kaikkea noussut inflaatio ja inflaatio-odotukset vaativat rahapolitiikan normalisointia.

Myös Euroopan keskuspankki EKP aloitti rahapolitiikan normalisoinnin syyskuussa pienentämällä PEPP-ohjelman tilapäisesti korotettua ostotahtia. EKP tulee lopettamaan PEPP-ohjelman liittyvät arvopaperiostot maaliskuussa 2022, mutta korottaa kuukausittaista APP-ostotahtia Q2:lla ja Q3:lla korvaamaan osittain PEPP-ohjelman lopettamisen vaikutuksen. EKP uskoo inflaation olevan väliaikaista ja palaavan pidemmällä aikavälillä kahden prosentin tavoitetason alapuolelle ilman merkittävää rahapolitiikan kiristämistä lähiaikoina.

VERin likvideissä korkosijoituksissa korkojen nousu painoi erityisesti kehittyvien maiden dollarimääräisten lainojen korkosijoitusten tuottoja. Sen sijaan sijoitukset Yhdysvaltojen valtionlainoihin tuottivat erinomaisesti lyhyen duraation ja dollarin vahvistumisen ansiosta huolimatta korkojen noususta. Yrityslainojen riskipremiot pysyivät varsin vakaina ja huolimatta alla olevan korkotason noususta VERin yrityslainasijoitusten tuotto oli selvästi positiivinen, alemman luottoluokituksen omaavissa yrityslainasijoituksissa jopa erinomaisen.

1.3.1.2 MUUT KORKOSIJOITUKSET

VERin muut korkosijoitukset käsittävät sijoitukset private credit -rahastoihin sekä suoriin epälikvideihin lainoihin. Private credit -rahastot ovat pääasiassa pääomarahastomuotoisia ja rahastojen sijoitukset epä-likvidejä lainoja. Muiden korkosijoitusten osuus VERin salkusta oli vuo-den lopussa 2,7 (2,4) prosenttia.

Vaikka vuotta 2021 edelleen hallitsi korona sekä useat epävarmuuste-kijät taloudessa yritysten tuloksen tekokyky parani edellisestä vuodesta. Tämä näkyi myös private credit -rahastojen salkkuyrityksissä ja merkit-tävällä osalla yrityksiä edellisen vuoden liiketoimintaa häirinneet ongel-mat vähenivät. Liikkumiseen ja kaupanalaan liittyvillä yrityksillä markki-natilanne oli edelleen hankala, vaikka piristymistä olikin ilmassa. Parhaiten salkussa menestyivät rahastot, joiden strategia pyrki hyöty-mään epävakasta markkinatilanteesta.

Muiden korkosijoitusten vuoden 2021 tuotto oli 11,6 (4,4) prosenttia. Private credit -rahastot tuottivat 13,1 (3,9) prosenttia ja suorat lainat 6,1 (5,6) prosenttia. Vuoden aikana tehtiin yksi uusi rahastosijoitus, noin 88

miljoonaa euroa. Avointen sijoitussitoumusten määrä vuoden lopussa oli 315 (384) miljoonaa euroa.

1.3.2 OSAKESIJOITUKSET

1.3.2.1 NOTEERATUT OSAKESIJOITUKSET

Vuosi 2021 oli erittäin vahva VERin noteeratuille osakkeille niiden tuotta-essa 24,2 (6,2) prosenttia. Osakemarkkinoiden vahvasta menosta vuo-den aikana kertoo sekin, että vasta syyskuussa nähtiin VERin osakesal-kussa ensimmäinen negatiivisen tuoton kuukausi. Vahvaa osakemarkkinaa siivitti voimakas elpyminen koronapandemiasta, eten-kin mitä tuli pörssiyhtiöiden tuloksetkoon. Tulokset ja tulossennusteet olivat vahvassa nousussa läpi vuoden, ja pääosin tämän myötä myös osa-kemarkkina kehittyi suotuisasti. Riskisimentti pysyi korkealla tasolla läpi vuoden siitä huolimatta, että epävarmuustekijöitäkin riitti. Kompo-nenttipula, etenkin sirupuolella, oli iso teema vuoden aikana, mutta myös muut teemat, kuten esimerkiksi energian hinnan raju nousu olivat monen pörssiyhtiön kannalta keskeisiä huolenaiheita. Tämän lisäksi myös inflaa-tion nousu oli osakesijoittajien tarkassa seurannassa läpi vuoden. Vuo-desta muotoutui kaikista epävarmuustekijöistä huolimatta erittäin vahva VERin noteeratuille osakesijoituksille. Parhaimmat tuotot, peräti yli 36 prosenttia, saimme Pohjois-Amerikan osakemarkkinoilta.

Noteerattujen osakkeiden arvo nousi markkina-arvoilla mitattuna vuo-denvaihteen 9,8 miljardista (2020) 10,3 miljardiin euroon. VER vähensi vuoden 2021 aikana osakeriskiä myymällä runsaasti noteerattuja osake-keita sekä rahastoja. Salkusta suorien sijoitusten osuus oli vuoden lo-pussa 22,5 (24,8) prosenttia ja rahastosijoitusten 77,5 (75,2) prosenttia. Vuoden päättyessä suoria sijoituksia oli 89 (92) yhtiössä ja rahasto-osuuksia 58 (69) eri rahastossa.

1.3.2.2 MUUT OSAKESIJOITUKSET

VERin muut osakesijoitukset pitivät sisällään sijoitukset pääomarahastoi-hin ja noteeraamattomiin osakkeisiin. Vuoden lopussa muiden osakesi-joitusten osuus VERin salkussa oli 6,1 (5,9) prosenttia.

Pääomarahastoille vuosi oli erittäin suosiollinen. Vaikka edelleen oltiin keskellä koronakriisiä ja yritysten liiketoimintaan negatiivisesti vaikutti-vat muun muassa energian hinnan nousu ja komponenttipula, salkkuyri-tysten tuloskehitys oli valtaosin positiivinen. Lisäksi vahvan osakemark-kinan siivittämänä yritysten arvostustasot nousivat läpi vuoden. Korkeat arvostustasot mahdollistivat myös erittäin hyvät irtautumiset. Vuosi tulaan muistamaan hyvistä pääomarahastotuotoista, mutta myös erittäin vilkkaasta uusien rahastojen lanseerauksesta.

Pääomarahastojen vuoden lopun tuotto päättyi 47,7 (6,6) prosenttiin. Vuoden aikana tehtiin seitsemän uutta rahastosijoitusta, joihin sijoit-tiin noin 297 miljoonaa euroa. Avointen sijoitussitoumusten määrä vuo-den lopussa oli 726 (654) miljoonaa euroa.

Noteeraamattomat osakesijoitukset käsittävät sijoituksia kolmeen yh-tiöön. Yhdestä sijoituksesta irtauduttiin vuoden aikana. Salkun tuotto oli vuode lopussa 57,9 (12,2) prosenttia.

1.3.3 MUUT SIJOITUKSET

VERin muut sijoitukset käsittävät sijoitukset reaaliomaisuusrahastoihin (kiinteistö- ja infrastruktuurirahastot) sekä hedge-rahastoihin. Vuoden 2021 lopussa muiden sijoitusten osuus VERin salkusta oli 11,4 (10,9) pro-senttia. Sijoitetuista varoista oli kiinteistörahastoja 3,4 (3,5), infrastruk-tuurirahastosijoituksia 2,9 (2,4) ja hedge-rahastosijoituksia 5,0 (3,7) pro-senttiyksikköä.

Listaaamattomille kiinteistörahastoille vuosi oli erittäin hyvä. Vuoden lopussa salkun tuotto oli 13,3 (1,2) prosenttia. Tuottoihin vaikuttivat ylei-sesti kiinteistöalan positiivinen vire, kun koronan tuoma epävarmuus al-koi poistua ja transaktiomarkkina jatkui elpymistään. Tämä näkyi myös osaltaan kiinteistöjen positiivisessa arvonkehityksessä. Sektoreista eten-kin logistiikka tuotti edelleen erinomaisesti, myös asuntosijoitukset olivat edelleen suosittuja.

Vuoden aikana toteutettiin yhteensä kolme uutta rahastosijoitusta, joi-hin sijoitettu pääoma oli yhteensä noin 188 miljoonaa euroa. Avointen sijoitussitoumusten määrä vuoden lopussa oli 593 (454) miljoonaa eu-roa.

Infrastruktuurirahastojen tuotto oli edellisen vuoden tapaan erittäin hyvällä tasolla. Onnistuneet irtautumiset sekä osinkotuotot ja yritysten nousseet arvostustasot olivat positiivisen kehityksen taustalla. Kokonai-suutena VERin infrastruktuurisijoitukset ovat selvinneet koronaviruksesta hyvin vaikka matkustamiseen liittyvät yhtiöt ovat kärsineetkin rajoitus-toimenpiteistä. Merkittävä osa VERin salkusta on keskittynyt ns. perus-infraan, johon kriisin vaikutukset ovat olleet vähäisiä. Vuoden lopussa salkun tuotto ylsi 14,9 (12,2) prosenttiin.

Vuoden aikana tehtiin sijoituspäätös neljään uuteen rahastoon, joihin sijoitettiin yhteensä noin 180 miljoonaa euroa. Avointen sijoitussi-toumusten määrä vuoden lopussa oli 245 (252) miljoonaa euroa.

Hedge-rahastojen ja systemaattisten strategioiden tuotto vuodelta 2021 oli 5,1 (4,9) prosenttia. Salkun tuotto pysyi samalla tasolla edellis-vuoteen verrattuna. Parhaiten hedge-rahastoista tuottivat multistrategi-arahastot, jotka onnistuivat hyödyntämään hyvänä säilyneen riskisen-timentin. Haastava vuosi oli kehittyville markkinoille keskittyville rahastoille, jotka kärsivät markkinoiden korkoliikkeistä sekä ongelmista Kiinan luottoriskimarkkinoilla. Johdannaisilla toteutetuissa systemaatti-sissa strategioissa taas kehittyvien markkinoiden valuuttoihin ja hyödyk-keisiin keskittyvät strategiat tuottivat hyvin, kun taas heikommin ajan-jaksolla pärjäivät osakemarkkinoihin keskittyvät strategiat.

1.3.4 JOHDANNAISTEN KÄYTTÖ

VER voi käyttää toiminnassaan valuutta-, korko-, osake- ja hyödykejoh-dannaisia. Johdannaisten tulosvaikutukset vuonna 2021 koostuivat va-luuttariskin suojaukseen käytetyistä valuuttajohdannaisista, pääosin

osakeriskinhallintaan käytetyistä osakejohdannaisista sekä korkoriskinhallintaan käytetyistä korkojohdannaisista. VER suojaa korko- ja vaihtoehtoisin sijoituksiin liittyvän valuuttariskin kokonaan (pl. Yhdysvaltojen valtionlainat, paikallisvaluuttamääräiset kehittyvien markkinoiden lainat sekä muut osakesijoitukset). Osakeriskinhallinta vuonna 2021 oli luonteeltaan taktista.

1.4 Tilinpäätöslaskelmien analyysi

1.4.1 TUOTTO- JA KULULASKELMA

VERin tulot koostuvat valtion eläkejärjestelmän piiriin kuuluvien työntekijöiden eläkemaksuista ja niihin rinnastettavista maksetuista sekä sijoitustoiminnan tuotoista.

VERille maksettiin eläkemaksuja ja niihin rinnastettavia maksuja vuonna 2021 yhteensä 1 549,9 (1 508,7) miljoonaa euroa. Kevan aktuaaritoimelta saatujen tietojen mukaan tästä kerättiin työntekijöiden eläkemaksuina yhteensä noin 1 041,9 (1 016,3) miljoonaa euroa ja työntekijöiden eläkemaksuja noin 484,1 (470,9) miljoonaa euroa. Työttömyysvakuutusmaksutuotoina VERille tilitettiin 11,4 (8,3) miljoonaa euroa ja siirtymämaksuina 12,5 (12,1) miljoonaa euroa.

Maksutulo yhteensä oli noin 41 miljoonaa euroa enemmän kuin vertailuvuonna 2020. Keskimääräinen eläkemaksuprosentti säilyi edelliseen vuoteen nähden ennallaan ollen 24,4 prosenttia. Ennakotietojen mukaan myös valtion eläkejärjestelmän piiriin kuuluva kokonaispalkkasumma kasvoi hieman verrattuna vuoteen 2020.

Tuotto- ja kululaskelman tuotoista osakkeiden ja osuuksien myyntivoittoja oli 1 169,2 (362,9) miljoonaa euroa ja rahoitustuottoja 542,6 (603,3) miljoonaa euroa. Rahoitustuotot sisältävät korkotuotot, osingot, voitot ja tappiot nettona joukkovelkakirjalainojen myynneistä, tuotot johdannaisista ja muut tuotot. Kulut koostuivat osakkeiden ja osuuksien myyntitappioista 37,0 (54,5) miljoonaa euroa ja rahoituskuluista 243,5 (201,0) miljoonaa euroa. Rahoituskuluihin on kirjattu tehdyt arvonalennukset arvopapereista, tappiot johdannaisista sekä muut rahoituskulut. Koska VERillä ei ole lainaa, rahoituskuluihin ei sisälly korkokuluja. Sijoitustoiminnan kirjanpito- ja tilinpäätösperiaatteita on selostettu tilinpäätöksen liitetiedoissa.

VERin toiminnan kulut vuonna 2021 olivat yhteensä 7,4 (7,4) miljoonaa euroa. Kuluista henkilökoululuja oli 3,3 (3,1) miljoonaa euroa ja muita kuluja 4,1 (4,3) miljoonaa euroa. Organisaationa VER pyrkii toimimaan mahdollisimman kustannustehokkaasti. Toiminnan kulut olivat rahaston arvoon suhteutettuna 0,03 (0,04) prosenttia.

VER maksaa Kevalle valtion eläketurvan toimeenpanoa varten säädettyjen tehtävien hoidosta hoitokulua. Hoitokulun määrän vahvistaa vuosittain valtiovarainministeriö ja vuonna 2021 se oli 15,5 (15,9) miljoonaa euroa.

1.4.2 TASE

Valtion Eläkerahaston taseen loppusumma vuoden 2021 lopussa oli 16,9 (15,8) miljardia euroa. Taseen suurin omaisuuserä on käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset, joiden kirjanpitoarvo oli 15,4 (14,6) miljardia euroa. VERin eläkevarojen sijoitustoiminta on luonteeltaan pitkäaikaista, tarkoituksena valtion tuleviin eläkemenoihin varautuminen. Tämän vuoksi pitkäaikaiset sijoitukset eli osakkeet, rahasto-osuudet ja joukkovelkakirjalainat esitetään kirjanpidossa omaisuusryhmässä käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset.

Lyhytaikaiset sijoitukset eli sijoitustodistukset, yritystodistukset ja letkut esitetään taseessa omaisuusryhmässä Rahoitusomaisuusarvopaperit ja muut lyhytaikaiset sijoitukset. Näiden kirjanpitoarvo vuoden päättyessä oli 0,1 (0,1) miljardia euroa. Pankkisaamia rahastolla oli 1,1 (0,9) miljardia euroa.

Varojen siirto valtion talousarvioon on ollut keskeinen VERin kasvu säätelevä tekijä. Siirron määrästä on säädetty lailla ja se on 40 prosenttia vuotuisesta valtion eläkemenosta. Vuonna 2021 siirron määrä oli 1 941,0 (1 931,5) miljoonaa euroa. Siirto kasvoi vuonna 2021 vuoteen 2020 verrattuna 9,5 miljoonaa euroa, mikä johtui valtion eläkemenojen kasvusta. Vuoden 2021 loppuun mennessä VERin varoja on siirretty talousarvion katteeksi yhteensä 37,9 miljardia euroa.

Valtion eläkevastuu oli vuoden päättyessä 93,3 (93,1) miljardia euroa. Eläkevastuu tarkoittaa niiden eläkeoikeuksien pääoma-arvoa, jotka ovat karttuneet 31.12.2021 mennessä valtion eläketurvan piirissä. Valtion eläkevastuun laskennan on tehnyt vuoden 2013 alusta lähtien Keva. VERin rahastointitavoitteeksi on asetettu laissa 25 prosenttia eläkevastuusta. Vuoden 2021 lopussa rahastointiaste oli tilinpäätöksen liitteessä 10.2 mukaisten lukujen perusteella laskettuna 25,42 (23) prosenttia. VERin rahastointitavoitteen saavuttamiseen vaikuttavat sijoitustuotot, eläkemaksutuotot, varojen siirto valtion talousarvioon sekä eläkevastuun kehitys.

1.5 Henkilöstö

VERin hallitus nimittää toimitusjohtajan ja hänen alaisinaan toimivat johtajat. Muun henkilökunnan nimittää toimitusjohtaja. Johdon nimitys- ja palkka-asiat valmistellaan hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokunnanassa. Toimitusjohtajana toimi KTT Timo Löytyniemi. Johtoryhmään kuuluivat lisäksi korkosijoitusjohtaja KTM Mikko Räsänen, osakesijoitusjohtaja KTM Jan Lundberg, epälikvidien sijoitusten sijoitusjohtaja VTM Maarit Säynevirta, positionhallinnan sijoitusjohtaja KTM Sami Lahtinen ja lakiasiaintohtaja OTK Tiina Tarma.

VERissä oli vuoden 2021 lopussa 27 virkaa (26), joista uusin perustettu virka täyttämättä. Kertomusvuoden aikana rekrytoitiin kolme henkilöä määräaikaiseen virkasuhteeseen, joista kahden perusteena oli äitiys- ja vanhempainvapaa. VERin vakinaisen henkilökunnan vaihtuvuus on ollut vähäistä.

Vakinaisesta henkilöstöstä 85 prosentilla (85) oli vähintään ylempi korkeakoulututkinto ja lopuilla vähintään alin korkea-aste. Koulutustaso on

ollut koko VERin toiminnan ajan korkea. VER panostaa henkilökunnan koulutukseen ja kannustaa ammattitaidon ylläpitoon ja lisäämiseen. VERin henkilökunta on sitoutunut itsensä kehittämiseen ja osallistuu ammatilliseen koulutukseen.

VERissä seurataan henkilöstön työtyytyväisyyttä vuosittain VMBarkyselyllä. Työtyytyväisyys-barometrin vastausten keskiarvo oli kertomusvuonna 3,8 (3,9) asteikolla 1–5. Työtyytyväisyys on ollut VERissä kaiken aikaa valtion keskiarvon yläpuolella. Sairauseroissaoloja oli vuonna 2021 yhteensä 47 kalenteripäivää (36), ja poissaolot olivat pääosin omailmoitteisia lyhyitä 1–3 päivän sairauseroissaoloja.

Työnantajana VERin tavoitteena on turvata työntekijöidensä ja työyhteisön kehitys sekä ylläpitää ja edistää työhyvinvointia. VERin työterveyshuolto on järjestetty Mehiläinen Oy:n kautta ja yhteistyötä työterveyshuollon kanssa on kehitetty eri tavoin.

1.6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

1.6.1 SISÄINEN VALVONTA

VERin johto vastaa siitä, että rahastossa on käytössä sen talouden ja toiminnan laajuuteen, sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asi-anmukaiset toimintatavat ja sisäinen valvonta on järjestetty. Sisäisen valvonnan tehtävänä on varmistaa, että VERin toiminta on tehokasta ja taroituksenmukaista, riskienhallinta on järjestetty, toimintaan liittyvä raportointi on luotettavaa ja toiminnassa noudatetaan lakeja, säännöksiä, ohjeita ja toimintavaltuuksia.

VERin toiminnasta säädetään sitä koskevassa erityislaissa. VERin työjärjestyksen vahvistaa valtiovarainministeriö, joka myös nimittää VERin hallituksen ja asettaa VERin tilintarkastajat. Hallitus vastaa rahastosta sekä huolehtii kirjanpidon, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus vahvistaa VERin taloussäännön sekä keskeiset toimintasäännöt ja ohjeet, jotka koskevat koko henkilökuntaa. Lisäksi hallitus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman sekä sijoitustoiminnan valtuudet ja valvoo sijoitustoiminnan toteutumista. VERin johto vastaa sijoitustoiminnan toteutumisesta ja raportoi siitä hallitukselle. Henkilöstön toimintaa valvoo toimitusjohtaja.

1.6.2 SISÄINEN TARKASTUS

Sisäinen tarkastus tukee VERiä tavoitteiden saavuttamisessa. VERin sisäisen tarkastuksen toteutti vuoden 2021 aikana ulkopuolinen riippumaton palveluntuottaja Ernst & Young Oy. Hallitus hyväksyy sisäisen tarkastuksen vuosittaisen tarkastussuunnitelman, joka sisältää sisäisen tarkastuksen painopistealueet ja alustavat tarkastuskohteet. Vuonna 2021 käytiin erillisinä sisäisen tarkastuksen kohteina läpi sijoitustoiminnan- ja operatiivisten riskien kattavuus sekä riski- ja tuottoraportoinnin kontrollipisteet.

1.6.3 RISKIENHALLINTA

Toimivan riskienhallinnan varmistamiseksi VERin hallitus päättää vuosittain rahaston riskienhallintasuunnitelmasta ja vuodesta 2016 lähtien siihen liittyen myös rahaston valmiussuunnitelmasta. VERissä tarkastellaan ja kehitetään jatkuvasti eri toimintojen prosesseja riskienhallinnan näkökulmasta. Sijoitustoiminnan riskienhallinnassa analysoidaan usein eri tavoin ja tunnuslukuin sekä toteutunutta kehitystä että tulevaisuuden riskejä.

Riskienhallinnan perustana ovat valtiovarainministeriön toimintamääräykseen sisältyvät allokaatorajat – omaisuuslajeihin perustuva salkun hajauttaminen. Keskeisin osa VERin tuotto-odotuksesta ja markkinariskeistä liittyy osakemarkkinoiden yleiseen kehitykseen. Korkotaso on yhä erittäin matala ja osakkeiden arvostustasot korkealla osin finanssipolitiikan ja monetaarisen stimuluksen seurauksena. Matala korkotaso vähentää osake- ja korkosijoitusten välistä hajautushyötyä. Osakemarkkinoiden kriisitilanteissa korkotason laskeminen nykytasoilta ei välttämättä tasapainota jatkossa salkun kokonaisriskiä, ja myös korkosijoitusten osalta osakeriskiä lähellä oleva riski on hallitseva. Lisäksi odotukset keskuspankkien rahapolitiikan kiristymisestä ovat kasvaneet. Riskienhallinnassa omaisuuslajeista riippumattoman hajautuksen merkitys on kasvanut entisestään.

1.6.4 SISÄISEN VALVONNAN JA SIIHEN SISÄLTYVÄN RISKIENHALLINNAN ASIANMUKAISUUS JA RIITTÄVYYS

VERin johdon suorittamien valvontatoimenpiteiden, riskikartoitusten ja sisäisen tarkastuksen havaintojen pohjalta arvioiden VERin sisäinen valvonta on riittävää, se on asianmukaisesti järjestetty ja täyttää valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä määritellyt tavoitteet. Sisäistä valvontaa kehitetään ja tehostetaan jatkuvasti mahdollisten havaittujen valvontapuutteiden ja erityisesti sisäisen tarkastuksen tekemien toimenpidesuosituksen pohjalta.

VALTION ELÄKERAHASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1. - 31.12.2021		1.1. - 31.12.2020	
TOIMINNAN TUOTOT				
Muut toiminnan tuotot				
Osakkeiden ja osuuksien myyntivoitot	1 169 172 173,45		362 864 687,45	
Eläkemaksutuotot	1 525 942 252,20		1 488 331 818,15	
Työttömyysvakuutusmaksutuotot	11 437 272,02		8 256 725,90	
Muut tuotot	12 483 238,79	2 719 034 936,46	12 077 205,01	1 871 530 436,51
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	37 635,99		33 749,55	
Henkilöstökulut	3 313 546,01		3 115 928,37	
Vuokrat	325 277,26		316 573,37	
Palvelujen ostot	3 527 744,37		3 667 912,48	
Korvaus valtion eläketurvan toimeenpanosta	15 482 245,23		15 930 272,89	
Muut kulut				
Muut kulut	224 466,68		249 831,40	
Osakkeiden ja osuuksien myyntitappiot	37 026 258,15		54 493 277,30	
Poistot	9 275,05	-59 946 448,74	9 275,05	-77 816 820,41
JÄÄMÄ I		2 659 088 487,72		1 793 713 616,10
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	542 647 863,98		603 347 863,44	
Rahoituskulut	-243 498 852,15	299 149 011,83	-201 000 684,01	402 347 179,43
JÄÄMÄ II		2 958 237 499,55		2 196 060 795,53
JÄÄMÄ III		2 958 237 499,55		2 196 060 795,53
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		2 958 237 499,55		2 196 060 795,53

VALTION ELÄKERAHASTON TASE

VASTAAVAA	31.12.2021		31.12.2020	
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Kalusteet		18 550,10		27 825,15
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Euromääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot	2 358 379 649,20		2 089 252 662,36	
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	8 126 082 672,76		7 865 449 020,49	
Valuuttamääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot	1 178 695 679,66		846 375 399,15	
Muut pitkäaikaiset valuuttamääräiset sijoitukset	3 758 144 548,45	15 421 302 550,07	3 826 659 487,23	14 627 736 569,23
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		15 421 321 100,17		14 627 764 394,38
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset		1 045 419,93		952 315,38
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Siirtosaamiset	172 372 614,13		143 990 732,83	
Muut lyhytaikaiset saamiset	114 095 057,07	286 467 671,20	43 704 409,83	187 695 142,66
RAHOITUSOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT LYHYTAIKAISET SIOITUKSET				
Euromääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot		109 489 425,97		144 903 280,13
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Muut pankkitilit		1 050 703 660,98		879 698 538,84
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		1 447 706 178,08		1 213 249 277,01
VASTAAVAA YHTEENSÄ		16 869 027 278,25		15 841 013 671,39

VASTATTAVAA	31.12.2021		31.12.2020	
OMA PÄÄOMA				
Rahaston pääoma	-35 982 937 796,02		-34 051 476 221,81	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	51 767 566 501,53		49 571 505 706,00	
Talousarviosiirrot	-1 940 950 705,14		-1 931 461 574,21	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	2 958 237 499,55	16 801 915 499,92	2 196 060 795,53	15 784 628 705,51
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Ostovelat	217 570,46		155 118,83	
Edelleen tilitettävät erät	141 269,31		137 558,40	
Siirtovelat	61 493 460,57		34 300 259,82	
Muut lyhytaikaiset velat	5 259 477,99	67 111 778,33	21 792 028,83	56 384 965,88
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		67 111 778,33		56 384 965,88
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		16 869 027 278,25		15 841 013 671,39

VALTION ELÄKERAHASTON RAHOITUSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2021	1.1. - 31.12.2020*)
OMA TOIMINTA		
Palvelujen myynti, vuokrat, käyttökorvaukset ja muut toiminnan tulot	1 547 410 388,12	1 507 891 695,02
Korkotulot ja voiton tuloutukset	540 918 820,21	607 910 231,80
Tavaroiden ja palveluiden ostomenot	-18 537 100,65	-20 112 383,26
Henkilöstömenot	-3 261 620,59	-3 090 281,34
Muut menot	-214 979,66	-231 713,73
OMAN TOIMINNAN RAHAVIRTA	2 066 315 507,43	2 092 367 548,49
INVESTOINNIT		
Sijoitukset arvopapereihin **)	-1 078 339 288,70	-151 566 763,01
Sijoitusten myyntivoitot	1 132 145 915,30	308 371 410,15
Annetut lainat ***)	-29 686 382,47	29 308 496,92
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	24 120 244,13	186 113 144,06
RAHOITUS		
Oman pääoman muutos	-1 940 961 574,21	-1 931 461 574,21
Velan muutos	-13 882 909,37	12 076 239,19
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-1 954 844 483,58	-1 919 385 335,02
LIKVIDIEN VAROJEN MUUTOS	135 591 267,98	359 095 357,53
LIKVIDIT VARAT 1.1.	1 024 601 818,97	665 506 461,44
LIKVIDIT VARAT 31.12.	1 160 193 086,95	1 024 601 818,97

*) Rahoituslaskelman esitystapaa on muutettu, joten vertailukauden 2020 rahavirtojen tiedot poikkeavat tilinpäätöksessä 2020 esitetyistä rahoituslaskelman rahavirroista.

Muutoksessa siirrettiin saamis- ja velkaerät niihin liittyvien tuotto-, kulu- tai tase-erien yhteyteen. Likvidit varat 31.12. -lukuun muutos ei vaikuttanut.

**) Sijoitukset arvopapereihin -erä sisältää rahoituskulut.

***) Annetut lainat -erä sisältää annettujen vakuuksien sekä lähdeverosaatavien muutoksen.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITTEET

Valtion Eläkerahaston tilinpäätöksen liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

Valtion Eläkerahaston tilinpäätös laaditaan noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tuotto- ja kululaskelma, tase, rahoituslaskelma sekä liitetiedot on laadittu noudattaen valtiovarainministeriön 19.1.2016 antamaa määräystä (TM 1602) talousarvion ulkopuolella olevien rahaston tilinpäätöksen kaavoista ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista.

1) Budjetointia ja laatimisperiaatteita koskevat muutokset ja tietojen vertailtavuus

Valtion Eläkerahaston kirjanpidon laatii Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus (Palkeet). Arvopaperikirjanpidon laatii OP Vainhoito Oy ja eläkemaksutuottojen kirjanpidon Keva. Nämä molemmat osakirjanpidot yhdistetään Palkeissa kuukausittain VERin pääkirjanpitoon.

Tilinpäätösvuoden tiedot ovat vertailukelpoiset edellisen vuoden tietojen kanssa.

2) Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahanmääräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset euroiksi

Ulkomaanrahan määräiset rahat, pankkisaamiset, muut rahoitusvarat sekä lyhytaikaiset saamiset ja velat on muunnettu euroiksi Euroopan Keskuspankin (EKP) julkaiseman vuoden viimeisen pankkipäivän kurssin mukaan.

Valuutta	EKP:n kurssi 31.12.2021
USD (Yhdysvaltain dollari)	1,326
JPY (Japanin jeni)	130,38
GBP (Iso-Britannian punta)	0,8403
SEK (Ruotsin kruunu)	10,2503
DKK (Tanskan kruunu)	7,4364

CHF (Sveitsin frangi)	1,0331
NOK (Norjan kruunu)	9,9888
MXN (Meksikon peso)	23,1438
PLN (Puolan zloty)	4,5969
TRY (Turkin liira)	15,2335
ZAR (Etelä-Afrikan randi)	18,0625

Valtion Eläkerahaston ulkomaanrahan määräiset pitkäaikaiset sijoitukset kuuluvat käyttöomaisuuteen. Sijoitukset on arvostettu pääsääntöisesti hankintahetken valuuttakurssiin pois lukien ne valuuttamääräiset sijoitukset, joiden kirjanpitoarvoa on alennettu.

3) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

PITKÄAIKAISTEN SIOJITUSTEN KIRJANPITOARVO

Valtion Eläkerahaston eläkevarojen sijoitustoiminta on luonteeltaan pitkäaikaista, tarkoituksena valtion tuleviin eläkemenoihin varautuminen. Tämän johdosta pitkäaikaiset sijoitukset eli osakkeet, rahasto-osuudet ja joukkovelkakirjalainat esitetään kirjanpidossa omaisuusryhmässä Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset.

Osakkeet ja rahasto-osuudet esitetään taseessa pääsääntöisesti hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen määräisenä. Joukkovelkakirjalainat esitetään taseessa jaksotetun hankintamenon määräisenä. Joukkovelkakirjalainan nimellisarvon ja hankintamenon erotus (emisioero) jaksotetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi joukkovelkakirjalainan juoksuaikana. Vastaaerä merkitään hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi.

Sijoitusten hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen.

LYHYTAIKAISTEN SIOJITUSTEN KIRJANPITOARVO

Lyhytaikaiset sijoitukset eli sijoitustodistukset, yritystodistukset ja talletukset esitetään taseessa omaisuusryhmässä Rahoitusomaisuusarvopaperit ja muut lyhytaikaiset sijoitukset. Sijoitus- ja yritystodistukset esitetään jaksotetun hankintamenon määräisenä ja talletukset alkupe räisen hankintamenon määräisenä.

MUUN OMAISUUDEN KUIN SIOJITUSTEN KIRJANPITOARVO

Aineettomat hyödykkeet sekä koneet, laitteet ja kalusto esitetään taseessa suunnitelmapoistoilla vähennetyn hankintamenon määräisenä.

SAAMISTEN KIRJANPITOARVO

Saamiset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä.

ARVONKOROTUKSET JA ARVONALENNUKSET

VERin sijoitusomaisuus arvostetaan valtion kirjanpitosäännösten mukaisesti normaalisti hankinta-arvoon.

Pitkäaikaiset sijoitukset kuuluvat käyttöomaisuuteen, joten kurssien vaihtelusta johtuvia arvonalennuksia ei tehdä miltei osin, ellei arvonalentumista voida katsoa pysyväksi ja olennaiseksi. Arvonalennuksia on kirjattu ensimmäisen kerran vuoden 2008 tilinpäätökseen ja sen jälkeen myös vuosien 2009-2020 tilinpäätöksiin. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä arvonalennuksia kirjattiin rahoituskuluihin yhteensä 13 047 057,42 euroa sellaisista arvopapereista, joiden markkina-arvo 31.12.2021 oli yli 50 prosenttia kirjanpitoarvoa pienempi.

Valtion kirjanpitolautakunnan lausunnon mukaan pitkäaikaisten sijoitusten hankintamenosta tehdyn arvonalennuspoiston peruuttaminen ei ole valtion kirjanpidossa hyvän kirjanpitotavan mukaista.

Sijoituksiin on mahdollista tehdä arvonnkorotus, mikäli arvopaperin todennäköinen luovutushinta on pysyvästi hankintamenoa olennaisesti suurempi. Arvonnkorotuksia ei ole tehty.

SIOJITUSTEN KÄYPÄ ARVO

Osakkeiden ja rahasto-osuuksien sekä joukkovelkakirjalainojen, jotka noteerataan virallisessa arvopaperipörssissä tai jotka muuten ovat julkisen kaupankäynnin kohteena, käypänä arvona on käytetty tilinpäätöspäivän viimeistä jatkuvan kaupankäynnin mukaista kurssia. Mikäli tilinpäätöspäivä ei ole pörssipäivä, on käytetty tätä päivää edeltävää vastaavaa kurssia. Rahamarkkinasijoitukset on arvostettu kuukauden viimeisen pankkipäivän euribor-noteerausten perusteella.

Sijoitusrahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty rahastoyhtiön ilmoittamaa vuoden viimeisen arvostuspäivän rahasto-osuuden arvoa. Pääomarahastosijoitusten käypänä arvona on käytetty kunkin rahaston viimeksi ilmoittaman arvon perusteella laskettua rahasto-osuuden arvoa.

Valuuttamääräiset sijoitukset on arvostettu paikallisessa valuutassa ja valuuttamääräiset arvot muutetaan euromääräiseksi kuukauden viimeisen pankkipäivän EKP:n keskiarvon mukaan.

JOHDANNAISET

Tilikauden aikana on käytetty osake-, korko-, tuotonvaihto- ja valuuttajohdannaisia. Kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä johdannaiset on jaettu

käyttötarkoituksen mukaan suojaaviin ja ei-suojaaviin. Valuuttajohdannaiset on käsitelty pääosin suojaavina ja muut johdannaiset ei-suojaavina. Kaikkien suljettujen ja erääntyneiden johdannaisten tulokset on kirjattu täysimääräisesti tulosvaikutteisesti. Tilinpäätöshetkellä myös avoimien ei-suojaavien johdannaisten realisoitumattomat arvostusmuutokset on kirjattu tulosvaikutteisesti.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa avoimet johdannaissopimukset on arvoitettu markkinoilta saatuun tilinpäätöspäivän käypään arvoon tai sen puuttuessa ulkopuolisten tahojen antamiin arvioihin käyvistä arvoista. Johdannaissopimusten vakuudeksi annettu käteinen on kirjattu taseeseen saamiseksi. Johdannaissopimuksista aiheutuvat vastuut ja johdannaiskaupan vakuudet on eritelty liitetiedossa (liitteet 10.4. ja 10.5.)

HOITOKULU JA ELÄKEMAKSUTUOTOT

Eläkemaksutuotot kirjataan VERin kirjanpitoon Kevalta saatujen kuukausittaisten yhteenvetosisitteiden sekä tilinpäätöstä varten tuotettujen tositteiden perusteella.

4) Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden oikaisut, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä

Valtion Eläkerahastolla ei ole aikaisempiin vuosiin kohdistuvia oikaisuja.

5) Selvitys tilinpäätösvouden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa

Valtion Eläkerahaston tilinpäätösvouden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista ilmoitetaan toimintakertomuksessa.

Valtion Eläkerahaston tilinpäätöksen liite 2: Rahaston varojen käyttösuunnitelman tai rahastolle vahvistetun talousarvion toteutuma

Valtion Eläkerahastosta annetussa laissa (VERL) säädetään, että rahastosta siirretään vuosittain valtion talousarvioon 40 prosenttia valtion vuotuista eläkemenoa vastaavasta rahamäärästä.

Vuoden 2021 siirroksi Valtion Eläkerahastosta valtion talousarvioon oli budjetoitu 1 944 443 000 euroa ja lopulliseksi talousarviosiirroksi vahvistui 1 940 950 705,14 euroa (= 0,40 x 4 852 376 762,85 euroa).

Valtion Eläkerahaston tilinpäätöksen liite 3: Henkilöstökulujen erittely

	2021	2020
Henkilöstökulut	2 779 582,59	2 620 570,23
Palkat ja palkkiot	2 570 307,87	2 439 194,07
Tulosperusteiset erät *)	209 274,72	181 376,16
Henkilösivukulut	533 963,42	495 358,14
Eläkekulut	475 718,15	448 957,13
Muut henkilösivukulut	58 245,27	46 401,01
Yhteensä	3 313 546,01	3 115 928,37
	2021	2020
Luontoisedut	52 962,99	50 459,16
Johto	11 859,76	12 081,08
Muu henkilöstö	41 103,23	38 378,08
Lomapalkkavelka	546 750,40	499 177,21

*) Vuoden 2021 tulosperusteiseen erään on kirjattu 199 210,74 euroa vuoden 2021 tulospalkkioita sekä 8 463,98 euroa vuoden 2020 tulospalkkiota, jonka perusteet vahvistuivat vasta kyseisen vuoden tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen.

Johdon palkat ja palkkiot sekä tulosperusteiset erät

VERin johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja, sijoitusjohtajat ja lakiasiaintohtaja. Toimitusjohtaja Timo Löyttyniemen sijaisena toimii sijoitusjohtaja Maarit Särevirta. Toimitusjohtajan sekä muun johdon nimitys- ja palkka-asiat käsitellään hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokunnassa ja niistä päättää VERin hallitus.

Johtoryhmälle maksettiin vuonna 2021 yhteensä palkkoina ja tulospalkkiona 983 120,83 euroa, josta toimitusjohtajan osuus oli 235 518,80 euroa.

VERissa on ollut sijoitustoiminnan menestykseen perustuva tulospalkkiojärjestelmä vuodesta 2001 lähtien. Valtiovarainministeriön määräyksen mukaisesti tulospalkkio voi vuosittain olla korkeintaan kahden kuukauden palkkaa vastaava summa. Tulospalkkio maksetaan palkkion määräytymisvuotta seuraavien kahden vuoden aikana. Johtoryhmän palkat ja palkkiot sisältävät vuonna 2021 maksettuja vuosien 2019 ja 2020 tulospalkkioita yhteensä 118 833,18 euroa, josta toimitusjohtajan osuus oli 12 501,18 euroa.

VERin hallituksen jäsenille maksettavan kuukausipalkkion suuruuden päättää valtiovarainministeriö. Palkkio on puheenjohtajalle 1 500 euroa, varapuheenjohtajalle 1 250 euroa ja jäsenille 750 euroa kuukaudessa. Varajäsenet saavat kuukausipalkkiota (750 euroa) vain niiltä kuukausilta, jolloin he osallistuvat kokouksiin. Sijoitusneuvottelukunnan palkkiot päättää VERin hallitus. Sijoitusneuvottelukunnan puheenjohtajan kokouspalkkio on 500 euroa ja jäsenen 300 euroa kokoukselta. Hallituksen ja sijoitusneuvottelukunnan kokouspalkkiot olivat yhteensä 84 700 euroa.

Muut edut

VERin johdolla ja henkilökunnalla on ollut matkapuhelin-, lounas-, kulttuuri- ja työmatkasetelietu.

Johdolla tai henkilökunnalla ei ole valtion eläketurvasta poikkeavia eläkejärjestelyjä.

Valtion Eläkerahaston tilinpäätöksen liite 4: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poistomenetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo EUR tai %
Ostetut ICT-ohjelmat	Tasapoisto	3	33,3	0 %
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5	20	0 %
Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	Tasapoisto	3	33,3	0 %
Toimistokoneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0 %
Viestintälaitteet	Tasapoisto	3	33,3	0 %
Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	Tasapoisto	5	20	0 %
Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0 %
Kalusteet	Tasapoisto	5	20	0 %

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu Valtion Eläkerahastossa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Poistolaskenta aloitetaan viimeistään hyödykkeen käyttöönottokuukautta seuraavan kuukauden alusta.

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet eivät ole muuttuneet tilikauden aikana.

Valtion Eläkerahaston tilinpäätöksen liite 5: Käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Aineelliset hyödykkeet	Kalusteet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	46 375,25	46 375,25
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2021	46 375,25	46 375,25
Kertyneet poistot 1.1.2021	-18 550,10	-18 550,10
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-9 275,05	-9 275,05
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2021	-27 825,15	-27 825,15
Arvonkorotukset	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	18 550,10	18 550,10

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	Euromääräiset joukkovelkakirjalainat	Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	Valuuttamääräiset joukkovelkakirjalainat	Pitkäaikaiset valuuttamääräiset sijoitukset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	2 089 252 662,36	8 064 350 305,33	846 375 399,15	3 853 266 380,42	14 853 244 747,26
Lisäykset	1 006 738 394,36	1 315 994 994,22	549 537 983,07	688 146 355,36	3 560 417 727,01
Vähennykset	-737 611 407,52	-1 114 257 843,14	-217 217 702,56	-763 923 239,24	-2 833 010 192,46
Hankintameno 31.12.2021	2 358 379 649,20	8 266 087 456,41	1 178 695 679,66	3 777 489 496,54	15 580 652 281,81
Kertyneet poistot 1.1.2021	0,00	-198 901 284,84	0,00	-26 606 893,19	-225 508 178,03
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	68 646 691,16	0,00	10 558 812,55	79 205 503,71
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	-9 750 189,97	0,00	-3 296 867,45	-13 047 057,42
Kertyneet poistot 31.12.2021	0,00	-140 004 783,65	0,00	-19 344 948,09	-159 349 731,74
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	2 358 379 649,20	8 126 082 672,76	1 178 695 679,66	3 758 144 548,45	15 421 302 550,07

Valtion Eläkerahaston tilinpäätöksen liite 6: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2021	2020	Muutos 2021–2020
Korot euromääräisistä saamisista	22 842 082,59	33 009 261,61	-10 167 179,02
Korot valuuttamääräisistä saamisista	27 434 011,07	29 521 375,79	-2 087 364,72
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	9 376 363,64	81 656 339,58	-72 279 975,94
Osingot	122 788 767,66	92 311 416,17	30 477 351,49
Muut rahoitustuotot	360 206 639,02	366 849 470,29	-6 642 831,27
Rahoitustuotot yhteensä	542 647 863,98	603 347 863,44	-60 699 999,46
Rahoituskulut			
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistöpoistot	13 047 057,42	42 244 241,30	-29 197 183,88
Muut rahoituskulut	230 451 794,73	158 756 442,71	71 695 352,02
Rahoituskulut yhteensä	243 498 852,15	201 000 684,01	42 498 168,14
Netto	299 149 011,83	402 347 179,43	-103 198 167,60

Valtion Eläkerahaston tilinpäätöksen liite 7: Rahastosta annetut lainat

Valtion Eläkerahasto ei ole myöntänyt lainoja.

Valtion Eläkerahaston tilinpäätöksen liite 9: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2021	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Euromääräiset joukkovelkakirjalainat	3 432 345,18	2 000 000,00	0,00	16 779 169,87	811 567 919,40	1 524 600 214,75	2 358 379 649,20
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	8 126 082 672,76*)	0,00	0,00	0,00	8 126 082 672,76
Muut valuuttamääräiset sijoitukset	0,00	0,00	3 758 144 548,45*)	429 246 396,73	447 022 980,51	302 426 302,42	4 936 840 228,11
Muut lyhytaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	109 489 425,97	0,00	0,00	109 489 425,97
Yhdystilisaatavat valtiolta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	1 087 973 951,57**)	0,00	0,00	1 087 973 951,57
Yhteensä	3 432 345,18	2 000 000,00	11 884 227 221,21	1 643 488 944,14	1 258 590 899,91	1 827 026 517,17	16 618 765 927,61

*) Euromääräisiä ja valuuttamääräisiä osakkeita ja rahasto-osuuksia

***) luvussa huomioidaan annetut ja saadut käteisvakuudet

Valtion Eläkerahaston tilinpäätöksen liite 10: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

Liite 10.1: Myönnetyt takaukset ja takuut

Valtion Eläkerahasto ei ole myöntänyt takauksia eikä takuita.

Liite 10.2: Vastuusitoumukset

EUR tai sanallinen selitys	31.12.2021	31.12.2020	Muutos 2021–2020
Vastuut vahinko- ja vakuutuskorvauksista			
Valtion eläkevastuu	93 300 000 000,00	93 100 000 000,00	200 000 000,00

Eläkevastuu tarkoittaa niiden eläkeoikeuksien pääoma-arvoa, jotka ovat karttuneet 31.12.2021 mennessä valtion eläketurvan piirissä. Eläkeoikeuksien pääoma-arvoja diskontattaessa korkona on käytetty 2,7 %, jonka katsotaan olevan eläkeoikeuksiin tehtävät tulevat indeksikorotukset ylittävä reaalkorko. Eläkevastuu 31.12.2021 esitetään vuoden 2022 indeksitasossa.

Eläkevastuun määrään 31.12.2021 vaikuttaa vuoden 2022 alussa voimaan tullut perhe-eläkeuudistus, joka vähensi valtion eläkevastuuta arviolta 0,2 mrd. euroa. Lisäksi arviota työkyvyttömyyseläkkeisiin liittyvästä eläkevastuusta on vähennetty noin 1,6 mrd. euroa pitkäaikaisen kehityksen seurauksena. Eläkevastuuseen 31.12.2021 kohdistuu myös eläkevastuun esittämisen indeksitason muutos, joka korottaa eläkevastuun määrää noin 2,1 mrd. euroa. Tilinpäätöspäivää seuraavana päivänä etuuksiin tehtävät indeksitarkistukset ovat olleet tiedossa jo tilinpäätöspäivänä, joten niiden voidaan katsoa sisältyvän eläkevastuuseen. Aikaisemmin eläkevastuu on esitetty tilinpäätöspäivän indeksitasossa. Esitettynä vuoden 2021 indeksitasossa eläkevastuu 31.12.2021 olisi noin 91,2 mrd. euroa.

Eläkevastuu 31.12.2021 on pääosin laskettu yksilötasolla perustuen henkilö-, eläke- ja ansiotietoihin 31.12.2021 tilanteessa vuoden 2022 indeksitasoon korotettuna. Niiden alkaneiden eläkkeiden osalta, joissa Keva ei toimi eläkkeen maksavana viimeisenä laitoksena, on eläkevastuun laskennassa käytetty 31.12.2020 tilanteen eläketietoja vuoden 2022 indeksitasoon korotettuna. Palkattomien aikojen karttuneiden eläkeoikeuksien osalta pääoma-arvo on laskettu arvioidulle valtion kustannusosuudelle palkattomien aikojen 31.12.2021 mennessä karttuneesta menosta.

Valtion Eläkerahaston varoja ei käytetä suoraan eläkkeiden maksamiseen, vaan valtion eläkejärjestelmän piiriin kuuluvat eläkkeet maksetaan valtion talousarvioon varatuista määrärahoista. Valtion Eläkerahastosta valtion talousarvioon vuosittain siirrettävästä määrästä, jolla valtion eläkemenoja tasataan, säädetään valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1297/2006).

Eläkevastuun katteena olevan omaisuuden arvo 31.12.2021 oli 23 721 483 632,76 euroa arvostettuna markkinahintaan. Katteena oleva omaisuus sisältää sijoitussalkun arvostettuna markkinahintaan, lyhyt- ja pitkäaikaiset saamiset, lyhytaikaisen vieraan pääoman sekä pankkitileillä olevat varat. Lisäksi katteena olevan omaisuuden arvossa on huomioitu avoimien johdannaissopimusten käypä arvo. Eläkevastuun kattamaton osuus oli noin 69,6 miljardia euroa.

Tärkeimmät säädökset, joihin vastuu perustuu, ovat julkisten alojen eläkelaki (81/2016) ja julkisten alojen eläkelain voimaannpanolaki (82/2016).

Helsingissä 2.2.2022

Roman Goebel

Aktuaaripäällikkö, oto rahoitusjohtaja (SHV)

Liite 10.4: Johdannaisopimusten vastuut

VER käyttää toiminnassaan valuutta-, korko-, osake- ja hyödykejohdannaisia. Kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä johdannaiset on jaettu käyttötarkoituksen mukaan suojaaviin ja ei-suojaaviin. Valuuttajohdannaiset on käsitelty pääosin suojaavina ja muut johdannaiset ei-suojaavina. Kaikkien suljettujen ja erääntyneiden johdannaisten tulokset on kirjattu täysimääräisesti tulosvaikutteisesti. Tilinpäätöksessä myös avoimien ei-suojaavien johdannaisten realisoitumattomat arvostusmuutokset on kirjattu tulosvaikutteisesti.

Tilinpäätöshetkellä avoimien johdannaisopimusten kohde-etuusarvot sekä käyvät arvot on esitetty alla. Sopimukset on arvostettu markkinoilta saatuun tilinpäätöspäivän käypään arvoon tai sen puuttuessa ulkopuolisten tahojen antamiin arvioihin käyvistä arvoista.

Avoimet johdannaisopimukset	31.12.2021	31.12.2020
Suojaavat		
Valuuttatermiinisopimukset		
Kohde-etuuden arvo	1 706 386 350,24	1 490 030 941,90
Sopimusten käypä arvo	-1 485 637,34	28 079 693,25
Ei-suojaavat		
Valuuttatermiinisopimukset		
Kohde-etuuden arvo	0,00	78 290 578,44
Sopimusten käypä arvo	0,00	200 644,02
Valuuttaoptiot		
Kohde-etuuden arvo	0,00	932 864 707,77
Sopimusten käypä arvo	0,00	941 276,20
Osakeoptiot		
Kohde-etuuden arvo	0,00	612 186 117,28
Sopimusten käypä arvo	0,00	395 240,81
Korkofutuurit		
Kohde-etuuden arvo	20 361 360,82	10 553 166,06
Sopimusten käypä arvo	625 020,00	34 000,00
Koronvaihtosopimukset (Swap)		
Kohde-etuuden arvo	325 316 969,80	261 492 950,86
Sopimusten käypä arvo	-17 069 216,50	-31 476 529,31

Koronvaihtosopimusoptiot (Swaption)		
Kohde-etuuden arvo	323 400 000,00	323 400 000,00
Sopimusten käypä arvo	1 967 921,09	1 143 711,82
Indeksitason luottoriskinvaihtosopimukset (Credit Default Swap)		
Kohde-etuuden arvo	135 000 000,00	135 000 000,00
Sopimusten käypä arvo	2 072 311,65	1 546 616,71
Tuotonvaihtosopimukset (Total Return Swap)		
Kohde-etuuden arvo	371 448 751,83	124 204 520,03
Sopimusten käypä arvo	-1 544 884,41	1 453 681,24
Inflaatioswapit		
Kohde-etuuden arvo	990 000 000,00	50 000 000,00
Sopimusten käypä arvo	-15 178 099,60	-404 096,30

Liite 10.5: Annetut vakuudet

Annetut johdannaiskaupan vakuudet	31.12.2021
Arvopaperit	10 700 000,00
Käteisvakuudet	39 253 277,92
Yhteensä	49 953 277,92

Liite 10.6: Muut monivuotiset vastuut

Sopimus	Menot 2021	Rahantarve 2022	Rahantarve 2023	Rahantarve yhteensä
Toimitilan vuokra	322 437,18	333 731,75	284 751,82	618 483,57

Valtion Eläkerahaston tilinpäätöksen liite 11: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Valtion Eläkerahastolla ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Valtion Eläkerahaston tilinpäätöksen liite 12: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Valtion Eläkerahastolla ei ole taseeseen sisältymättömiä rahastoituja varoja.

Valtion Eläkerahaston tilinpäätöksen liite 13: Velan muutokset

Valtion Eläkerahastolla ei ole velkaa.

Valtion Eläkerahaston tilinpäätöksen liite 14: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Valtion Eläkerahastolla ei ole velkaa.

Valtion Eläkerahaston tilinpäätöksen liite 15: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Riskienhallinta

1. Riskienhallinta osana sisäistä valvontaa

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sillä tarkoitetaan VERin toiminnasta tai ulkoisesta toimintaympäristöstä aiheutuvien olennaisten riskien tunnistamista, arviointia, rajoittamista ja valvontaa pitkäjänteisellä tavalla. Sisäisellä valvonnalla pyritään myös minimoimaan ennakkoimattomat riskit ja varmistamaan tehokas, taloudellinen ja luotettava toiminta.

VERillä on keskeisten toimintojen osalta kirjallisesti määritellyt toimitatavat ja toiminnoille asetettuja tavoitteita, joiden toteutumista seurataan jatkuvasti.

VER tarkastelee toimintaympäristöään neljästä näkökohdasta: sijoitusriskien, operatiivisten riskien, ESG-riskien ja toimintaympäristöön liittyvien riskien näkökulmasta. Käytännössä operatiivisten riskien realisoitumisesta voi lopulta muodostua myös sijoitusriskejä – tai vastaa- vasti toisin päin. Mahdollisuudet riskien mittaamiseen ja riskienhallinnallisiin toimenpiteisiin riippuvat siitä, kuinka paljon tiedämme ja osaamme arvioida riskejä etukäteen.

Tunnistettujen riskien hallintakeinot vaihtelevat riippuen siitä, ovatko riskit haluttuja vai ei-haluttuja ja ovatko ne kompensoituja tai ei-kompensoituja. Pitkällä aikavälillä VERin omaan toimintaan liittyvät merkittävimmät riskit liittyvät sijoitustoiminnan onnistumiseen ja sijoituksille saatavaan tuottoon. Keskeinen riski on, että VERin sijoitustuotto ei pitkällä aikavälillä saavuta asetettuja tavoitteita. Nämä tavoitteet ovat muun muassa valtiovarainministeriön asettama pitkän aikavälin tuotto- tavoite, joka on valtionvelan kustannuksen ylittävä tuotto.

2. Riskienhallinnan organisointi, vastuut, valvonta ja raportointi

VERin toiminnan yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat valtiovarainministeriölle, jolla on oikeus antaa rahaston hallinnon järjestämistä, talouden hoitoa ja varojen sijoittamista koskevia yleisiä määräyksiä. Valtiovarainministeriö asettaa kolmivuotiskaudeksi kerrallaan VERin hallituksen ja vapauttaa sen jäsenet tehtävästään. Valtiovarainministeriö asettaa myös VERin tilintarkastajat. VERin toiminnan raportointi sisältyy valtiovarainministeriön eduskunnalle antamaan hallinnonalan toimintakertomukseen.

VERin työjärjestyksen mukaisesti hallituksen tehtävänä on mm. ohjata rahaston sijoitustoimintaa, päättää rahaston sijoitusperiaatteista ja hyväksyä sijoitussuunnitelma. VERin hallituksen sijoitussuunnitelmaa koskevan päätöksenteon tueksi on nimetty sijoitusneuvottelu-

kunta, joka koostuu sijoitusalan ammattilaisista ja arvostetuista talouden asiantuntijoista. Hallitus vahvistaa vuosittain riskienhallintasuunnitelman ja vuodesta 2016 lähtien siihen liittyen valmiussuunnitelman. Hallitus arvioi sisäisen valvonnan tilaa seuraamalla sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen työtä ja saamalla käyttöönsä valvontaraportteja. Hallitus hyväksyy myös VERin sisäiset toimintasäännöt kattaen sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeet sekä eturistiriitatilanteita koskevat toimintaperiaatteet. Hallitukselle raportoidaan kuukausittain sijoitussalkun allokatiosta, tuotosta ja riskeistä.

Toimitusjohtajan vastuulla on valvoa riskejä hallituksen vahvistamien riskienhallinta- ja sijoitussuunnitelmien periaatteita noudattaen. VERillä on myös hallituksen hyväksymä taloussääntö, joka määrittelee muilta osin toimitusjohtajan ja henkilöstön toimivallan ja päätöksentek-oikeudet. Toimitusjohtajan toimia valvoo hallitus, joka normaalin raportoinnin lisäksi voi halutessaan kuulla sekä sisäistä tarkastusta että tilintarkastusyhteisöä. Lisäksi hallitus päättää sijoitustoiminnan vastuullisuusperiaatteista, hyväksyy eturistiriitatilanteita koskevat toimintaperiaatteet sekä sisäpiiri- ja kaupankäyntisäännöt. Henkilöstön toimintaa valvoo toimitusjohtaja. Sijoitustoiminnan ja operatiivisen riskienhallinnan järjestäminen on toimitusjohtajan ja johdon vastuulla.

Tilintarkastajat tarkastavat vuosittain VERin hallintoa, taloutta ja tilejä. Tilintarkastajat varmistuvat siitä, että rahaston tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot rahaston taloudesta ja toiminnan tuloksellisuudesta. Tilintarkastajien tulee myös varmistua, että hallinto, varainhoito ja kirjanpito on järjestetty ja hoidettu säännösten edellyttämällä tavalla. Tilintarkastuskertomus toimitetaan VERin hallitukselle ja valtiovarainministeriölle.

Finanssivalvonta valvoo VERin sijoitustoimintaa sekä sisäpiiri-ilmoitusta ja sisäpiirirekisteriä koskevien säännösten noudattamista. VER kuuluu lisäksi Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastustoiminnan piiriin.

3. Tavoitteet ja riskienhallinnan yleiset periaatteet

Riskienhallinnan tavoitteena on turvata VERin sijoitusomaisuus tarpeettomilta rahallisilta tai muunlaisilta tappioilta. Riskienhallinnalla pyritään varmistamaan, etteivät riskit toteutuessaan aiheuta olennaisia taloudellisia tappioita, vaaranna toiminnan jatkuvuutta, toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta tai VERiin kohdistuvaa luottamusta.

Riskien hallitseminen edellyttää päätösten huolellista valmistelua, sijoitusprosessien huolellista noudattamista, henkilöstön osaamisen varmistamista, tietoteknisiä suojaus- ja varahenkilöjärjestelyitä sekä valvonta- ja hyväksymismekanismeja. Henkilökuntaa ohjeistetaan myös

esteellisyyksikysymyksissä. Toimintoja ulkoistettaessa otetaan lähtökohdaksi VERin vastuu ulkoistetuista tehtävistä ja sisäistetään ulkoistettujen toimintojen valvontavastuu.

Sijoitustoiminnan riskitasoa ohjaa hallituksen vuosittain hyväksymä sijoitussuunnitelma sekä sijoitustoiminnan valtuudet ja limiitit. Sijoitustoiminnan ja sijoitustoiminnan operatiivisen riskienhallinnan järjestäminen on sijoitusjohdon vastuulla. Salkun riskilukujen laskenta on nykyisin osa OP Varainhoito Oy:ltä hankittua arvopaperihallinnon palvelukokonaisuutta. Hallitukselle raportoidaan kuukausittain sijoitussalkun allokatiosta, tuotosta ja riskeistä.

Strategi (Strateginen analyysi ja riskienhallinta -toiminto) vastaa sijoitusriskien hallinnasta koordinoien sitä sijoitustiimien kanssa sekä sijoitusriskien seurannasta ja salkun hajautuksen kehittämisestä. Toiminto tukee myös sijoitustoiminnan etukäteistä riskienhallintaa. Myös salkun riskianalyysi ja sen kehittäminen sekä salkun stressitestausta ovat toiminnon vastuulla. Stressitestausta raportoidaan riskienhallintakomitealle kuukausittain ja hallitukselle neljännesvuosittain. Toiminnossa analysoidaan salkun riskikeskittymiä kokonaisuuden kannalta keskittyen myös niihin riskeihin, joita perinteinen omaisuuslajien välinen hajautus ei ota huomioon.

Salkunhoito tekee sijoituspäätökset limiittien puitteissa ja arvioi etukäteen näiden sijoitusten vaikutusta oman salkun riskitasoon. Sijoitustoiminnasta riippumattoman middle officen vastuulla on valvoa sijoitustoiminnan limiittejä siten, että toiminta vastaa hallituksen asettamia valtuuksia. Limiittivalvonta on jatkuvaa ja middle office raportoi siitä VERin riskienhallintakomitealle kuukausittain ja hallitukselle neljännesvuosittain. Limiitin ylittämisestä/alittamisesta raportoidaan middle officen toimesta viipymättä toimitusjohtajalle, sijoitusjohtajalle sekä salkunhoitajalle. Kaikki ylitykset käsitellään riskienhallintakomiteassa, joka päättää toimenpiteistä ylityksen poistamiseksi. Vastuu ylityksen/alituksen jälkeisistä toimenpiteistä on kunkin omaisuusluokan osalta salkun vastuullisella salkunhoitajalla ja toiminnasta vastaavalla sijoitusjohtajalla. Näistä korjaavista toimenpiteistä raportoidaan toimitusjohtajalle.

Lakiasianjohtaja koordinoi operatiivisia riskejä. Compliance-toiminnossa seurataan alan lainsäädäntöä, valvotaan lakien ja ohjeiden noudattamista mukaan lukien VERin sisäisen ohjeistuksen noudattaminen. Sisäpiiri- ja kaupankäyntisääntöjen valvonnan tuloksista raportoidaan hallitukselle neljännesvuosittain.

Kuukausittain kokoontuva riskienhallintakomitea on VERin sisäinen elin, jonka tehtäviin kuuluu riskienhallinnan kokonaisvaltainen kehittäminen ja seuranta koko riskikokonaisuuden kannalta. Riskienhallintakomitealle raportoidaan riskeistä, riskienhallinnan toteutumisesta ja se päättää hallitukselle esitettävästä riskienhallintasuunnitelmasta.

Riskienhallintakomitean päättävänä jäsenenä sijoitustoimintaan liittyen ovat sijoitustoimintaan kuulumattomat henkilöt kuitenkin siten, että sijoitusjohtajat ovat läsnä kokouksissa. Riskienhallintakomiteassa käsitellään säännönmukaisesti limiittivalvonta, omaisuuden täsmäytyt ja keskeisen riskiluvut sekä seurataan systemaattisesti operatiivisten-, ESG- ja toimintaympäristöön liittyvien riskien mahdollisuutta sekä käsitellään mahdollisesti realisoituneet riskitapahtumat. Riskienhallintakomiteassa päätetään uusien sijoitustuotteiden tuotehyväksynnästä, raportoinnin sisällöstä kokonaisuudessaan ja raportoinnin muutoksista, toimintojen prosessikuvauksista, sekä käsitellään keskeiset muutokset VERin toiminnassa ja palveluntarjoajissa, sisäisen tarkastuksen kertomukset ja muut mahdolliset toimintaan vaikuttavat seikat. Riskienhallintakomitea käsittelee vuosittain sijoitussuunnitelman ja sijoitustoiminnan limiitit sekä riskienhallintasuunnitelman ennen niiden lopullista hyväksymistä hallituksessa ja tekee riskikartoituksen vuosittain ennen riskienhallintasuunnitelman valmistelun aloittamista. Kiinteä osa riskienhallintaa on valmiussuunnitelma, jossa mm. määritellään kriittisten toimintojen varamiesjärjestelyt ja varatoimitilat.

3.1. SIOJITUSTOIMINNAN RISKIT

Keskeiset riskit VERin toiminnalle liittyvät sijoitustoimintaan. Sijoitustoiminnan riskienhallinnan perustana ovat VM:n toimintamääräykseen sisältyvät allokointirajat korkosijoitusten vähimmäismäärästä sekä osake- ja muiden sijoitusten enimmäismäärästä.

Sijoitusriskeihin sisältyy tuottoriski, jolla tarkoitetaan riskiä siitä, että VER ei saavuta sille asetettua tuotto-odotusta. Sijoitusriskeihin sisältyvät myös markkinariskit, jotka syntyvät, kun omaisuus sijoitetaan eri omaisuuslajeihin käyttämällä erilaisia sijoitusstrategioita ja -instrumentteja. Markkinariskejä ovat mm. osake-, luotto-, korko-, valuuttatai likviditeettiriski sekä keskittymäriskit tai yli-/alipainotusriskit. Markkinariskit liittyvät oleellisesti markkinahintojen, niiden volatiliiteetin tai markkinoiden likviditeetin muutoksiin. Myös sijoittajien käyttäytymiseen liittyvät eri faktorit voivat lisätä sijoitustoiminnan riskejä. Malliriski liittyy kaikkiin sijoitusriskeihin, joita pyritään kvantifioimaan esimerkiksi käyttäen erilaisia tuotto-odotuksia tai historiallisia volatiliiteetteja ja korrelaatioita.

Ottamalla riskiä sijoitustoiminnassaan VER pyrkii saavuttamaan tuototavoitteensa pitkällä aikavälillä ja samalla turvaamaan jo saavutetun omaisuuden arvon mahdollisimman korkealla todennäköisyydellä. VER pyrkii hallitsemaan sijoitustoiminnan kokonaisriskitasoa ja epävarmuustekijöitä hajauttamalla sijoitusomaisuuttaan laajasti eri omaisuuslajien sijoitusstrategioiden ja maantieteellisen jakauman välillä. Myös omaisuuslajeista riippumaton hajautus, aikahajautus ja riittävä hajautus ulkoisten salkunhoitajien kesken on tärkeää.

VERin hallitus hyväksyy sijoitussuunnitelmassa vuosittain perusallokaation ja vertailuindeksit sekä limiitit dynaamiselle ja taktiselle allokatiolle. Osakesijoituksiin kohdistuu keskeisin osa VERin sijoitussalkun tuotto-odotuksesta. Vastaavasti keskeisin osa VERin markkinariskeistä liittyy osakemarkkinoiden yleiseen kehitykseen, jotka toteutuessaan voivat aiheuttaa merkittäviäkin tappioita VERin sijoitussalkkuun.

3.2. OPERATIIVISET RISKIT

Operatiiviset riskit käsittävät sellaiset riskit, jotka toteutuessaan vaarantaisivat VERin toiminnan jatkuvuuden sellaisena kuin se on tarkoitettu, sekä riskeihin, jotka johtaisivat tappioihin seurauksena esimerkiksi riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista tai henkilöstöön tai järjestelmiin liittyvistä tapahtumista.

Riskejä hallitaan tunnistamalla riskit ja varmistamalla seuranta- ja hallintatoimintapiteiden riittävyys. Joihinkin riskeihin voidaan varautua varajärjestelmillä ja useiden riskien kohdalla prosessien selkeästä dokumentaatiosta ja ajantasaisuudesta huolehtiminen on keskeistä riskienhallinnassa. VER on ulkoistanut huomattavan paljon toimintojaan kuten middle- ja back office -toiminnot, arvopaperikirjanpidon sekä sijoitustoiminnan raportoinnin, arvopapereiden säilytys- ja selvitystoiminnot sekä arvopaperikaupan maksuliikennetehtävät. Talous- ja henkilöstöhallinto sekä tietohallinto on myös ulkoistettu. Ulkoistamiseen liittyy vastaavat operatiiviset riskit, kuin jos toiminnot hoidettaisiin itse, joten ulkoistettujen palveluiden seuranta ja valvonta on yksi keskeisistä riskienhallintakeinoista. Lisäksi ulkoistamisen riskinä on, että VERillä itsellään ei myöhemmin olisi riittävää tietotaitoa ulkoistetuista toiminnoista.

Riskeihin ja niiden toteutumisvaaraan kytkeytyy aina maineriski, joka kuvaa riskiä siitä, että VERin maine tahroutuisi tai VER joutuisi negatiivisen julkisuuden pyörteisiin johtuen esimerkiksi väärinkäytöksistä, luottamuspulasta tai tarpeettomien riskien ottamisesta tai niiden toteutumisesta huonoimmalla tavalla.

3.3 ESG-RISKIT

Organisaationa VERin täytyy myös ottaa huomioon yhteiskunnallinen ja ympäristöllinen vastuunsa. VER pyrkii toimimaan vastuullisesti sekä sijoitus- että muussa toiminnassaan. VERillä on voimassa olevat vastuullisuusperiaatteet, joiden noudattamista seurataan säännöllisesti. Vastuullisuusperiaatteiden vastainen menettely synnyttää VERille sekä strategista että maineriskiä.

3.4 TOIMINTAYMPÄRISTÖÖN LIITTYVÄT RISKIT

VERin toimintaympäristö on moninainen ja jatkuvasti muuttuva. Ulkoisen toimintaympäristön riskeillä tarkoitetaan tässä erityisesti VERin institutionaalisen aseman mukanaan tuomia riskejä, jotka voivat kohdistua VERin sijoitustoiminnan ulkopuolisiin rahavirtoihin.

VER on rakentanut tavoitteistonsa lähtien voimassa olevasta lainsäädännöstä, jonka mukaisesti rahastointiastetavoite on 25 prosenttia. Rahastointiastetavoitteen lähestymisestä johtuen valtiovarainministeriö on vuoden aikana edistänyt lainsäädännön muutoshaketta, jonka mukaisesti rahaston toiminnasta säädelään tilanteessa, jossa rahastointitavoite on täyttynyt. Lainsäädäntöhanke etenee vuoden 2022 aikana.

Ulkoisiin tekijöihin, vaikkakaan ei varsinaisesti toimintaympäristöön, voidaan sisällyttää myös aktuaarisissa laskelmissa ja ennusteissa tapahtuvat muutokset tai muut ilmiöt, jolla voi olla välitöntä tai välillistä vaikutusta VERin toimintaan.

4. Riskien kartoittaminen

Itsearviointissa tunnistetaan riskit sekä arvioidaan niiden todennäköisyyttä ja vaikuttavuutta VERin toimintaan. Arvioinnissa todetaan eri riskien hallintakeinot, joita käytetään toimenpiteinä riskien syntymisen estämiseksi ja rajoittamiseksi. Riskejä myös minimoidaan kehittämällä ydinprosessien laatua ja arvioimalla toimintaa jatkuvasti. Tavoitteena on, että toiminta on tehokasta, huolellista, laadukasta ja taloudellista. Arvioinnin tuloksia käytetään riskienhallinnan kehittämiseen.

ALLEKIRJOITUKSET

Toimintakertomus ja tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 28. helmikuuta 2022.

Valtion Eläkerahaston hallitus

Jukka Pekkarinen
Puheenjohtaja

Anu Sammallahhti

Markku Puumalainen

Jani Salenius

Timo Löyttyniemi
Toimitusjohtaja

Keijo Karhumaa

Jonne Rinne

Marko Synkkänen

Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti. Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 28. helmikuuta 2022

Petri Kettunen
KHT

Tuomas Koskiniemi
HT, JHT

